

Normy pro dění

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2004](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2004](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 28. 4. 2004
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 28. 4. 2004

Normy pro dění

Každé jsoucní je událostí, tj. událostným děním, a jako takové začíná tak, že ještě celé nenastalo, ale je už pro své pokračování nějak rozvrženo, a dále se pak děje zhruba podle tohoto rozvrhu. Je svrchovaně pochybné, že by si tento rozvrh mohlo již právě začínající jsoucní volit zcela libovolně; ve shodě s pozorováním můžeme naopak dění určitých typů jsoucen nižších až nejnižších úrovní považovat za v naprosté převaze typické a pro určité typy situací až za stereotypní. Zásadně však platí, že žádné reálné jsoucní (virtuální jsoucní představují samostatný problém) se neděje tak, že by se jeho událostné dění odvíjelo vždy naprosto stejně bez ohledu na širší kontext, v němž se děje. V „reálném“ světě (tj. ve světě reálných skutečností) je každé (pravé) jsoucní v nějakém vztahu k jiným jsoucům (koncept „nezávislého jsoucna“ je třeba odvrhnout jako falešný); tento vztah je oboustranný, tj. každá pravé jsoucní reaguje na jiné jsoucní, přičemž toto „jiné“ jsoucní (pokud je pravým jsoucím) reaguje rovněž na ono jsoucní reagující. Obojí vztah nemusí být na obě strany vyvážený, ale jeden směr může být významnější než druhý opačný). Záleží totiž na míře a úrovni reaktibility na jedné i na druhé straně. Tak jako je každé pravé událostné jsoucní časovým celkem, který je po celou délku svého trvání a dění podroben příslušnému typu jako normě, aniž by tím byl nutně naprosto determinován, tak je podrobena určitému typu i jeho reaktibilita. Právě v této reaktibilitě jsou pro dějící se (pravé) jsoucní otevřeny jisté ‚možnosti‘, totiž varianty reagování; a protože reagování je vlastním výkonem pravého jsoucna, nemůže být jeho vlastní dění naprosto determinováno. Přesto však za určitých okolností musí vyhovovat určitému „plánu“, který je vlastní jsoucům jeho typu. A tento „plán“ má charakter rozvrhu, který musí být teprve uskutečněn, naplněn, realizován; nemá tedy charakter „zákonitosti“ přírodního (přírodovědeckého) typu (pokud vůbec nějaké zákonitosti existují, mají charakter setrvačnosti a nikoli norem). Každé pravé jsoucní vykonává tedy své „bytí“, tj. individuální seberealizaci, jako „odpověď“ na příslušné normy, a tato odpověď může mít více nebo méně proměnlivou či spíše varírující podobu. Čím je dané jsoucní komplikovanější a tedy vyšší úrovně, tím více je možných variací jeho odpovědí (reakcí) nejen na vlastní normu výkonu bytí i výkonu reakce, nýbrž i na eventuelní nepředmětné „výzvy“, před které je postaveno (a to v té míře, v jaké je schopno na ně reagovat, tedy podle toho, jak vysoký je práh jeho vnímavosti vůči oné normě i vůči nepředmětným výzvám).

(Písek, 040428-1.)